

Ministerstwo Sprawiedliwości

Biuro Komunikacji i Promocji

Warszawa, 13 stycznia 2026 roku

Znak sprawy: BK-VII.0820.481.2025

Pan

Stanisław Bartnik

Szanowny Panie,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na Pana wniosek z 10 listopada 2025 roku¹:

Ad 1 i 2

Rada Unii Europejskiej 2 grudnia 2020 roku przyjęła, za zgodą Rządu RP, deklarację w sprawie uwzględniania walki z antysemityzmem we wszystkich obszarach polityki, której punkcie 2. stanowi, że „państwa członkowskie potwierdzają swoje zaangażowanie na rzecz deklaracji Rady z dnia 6 grudnia 2018 r. w sprawie walki z antysemityzmem i opracowania wspólnego podejścia do bezpieczeństwa, aby lepiej chronić społeczności i instytucje żydowskie w Europie, co Rada Europejska przyjęła w konkluzjach z 13 i 14 grudnia 2018 roku.

Deklaracja formułuje zasady kompleksowego programu przeciwdziałania antysemityzmowi, realizowanego przede wszystkim przez krajowe strategie zapobiegania i zwalczania wszelkich form antysemityzmu lub w ramach istniejących krajowych strategii i/lub planów działania dotyczących zapobiegania rasizmowi, ksenofobii, radykalizacji i ekstremizmowi.”

¹ termin udzielenia odpowiedzi został przedłużony w zawiadomieniu z 24 listopada 2025 roku i 15 grudnia 2025 roku

Komisja Europejska 5 października 2021 roku ogłosiła strategię UE w sprawie zwalczania antysemityzmu i wspierania życia żydowskiego, wzywając jednocześnie państwa członkowskie do przyjęcia krajowych strategii do końca 2022 roku oraz zapewnienia wystarczających zasobów finansowych na ich realizację [COM(2021) 615]. Dotychczas strategię w tym zakresie przyjęły 23 państwa Unii Europejskiej.

Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia dokumentu Krajowa Strategia przeciwdziałania antysemityzmowi i wspierania życia żydowskiego na lata 2025–2030 został opublikowany 28 października 2025 roku na stronie internetowej „Wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów” pod nr ID 155². Przedmiotowy projekt po zakończeniu procedury wpisu do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny pod nr ID 155 w ramach uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych oraz opiniowania.

Ad 3

Ministerstwo Sprawiedliwości, w ramach swoich kompetencji, przeciwdziała wszystkim przestępstwom związanym z nawoływaniem do nienawiści (m.in. art. 119, 256 i 257 k.k.), w tym również tych nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych czy religijnych. Prokurator Generalny Adam Bodnar, korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 13 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390 ze zm.) wydał 5 marca 2025 roku „Wytyczne w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami”³. Z kolei Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Waldemar Żurek przygotował projekt rozporządzenia w sprawie określenia jednostek organizacyjnych prokuratury właściwych

² <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-przyjecia-dokumentu-krajowa-strategia-przeciwdzialania-antysemityzmowi-i-wspierania-zycia-zydowskiego-na-lata-20252030>

³ <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/wytyczne-prokuratora-generalnego-w-zakresie-prowadzenia-postepowan-o-przestepstwa-motywowane-uprzedzeniami>

do prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa motywowane uprzedzeniami⁴. Projekt ma na celu przywrócenie w strukturze prokuratury sprawdzonego już modelu specjalizacji. Koncentracja spraw o przestępstwa motywowane uprzedzeniami we wskazanych jednostkach prokuratury sprzyja jednolitości rozstrzygnięć i profesjonalizacji działań organów ścigania, ułatwia rozpoznanie tej dziedziny przestępczości oraz nadzór nad tymi sprawami, a także proces szkolenia prokuratorów.

Ad 4

Obowiązujące przepisy, w szczególności art. 119, 256 i 257 k.k. w adekwatny i wystarczający sposób penalizują przestępstwa nawoływania do nienawiści, także na tle różnic narodowościowych (w tym również narodowości polskiej). Wykrywanie i ściganie przestępstw to zadanie prokuratury i Policji. Dlatego w ministerstwie nie funkcjonuje grupa ds. zwalczania antypolonizmu.

Szkolenia dla funkcjonariuszy Policji pozostają poza zakresem zadań powierzonych Ministerstwu Sprawiedliwości. W zakresie szkoleń dla kadr prokuratury wyjaśnienie w pkt 13.

Ad 5

Ministerstwo na bieżąco monitoruje prawnokarne aspekty nawoływania do nienawiści. Ministerstwo przygotowało m.in. nowelizację Kodeksu karnego, uchwaloną przez Sejm jako ustawa z dnia 6 marca 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk sejmowy 876, tzw. ustawa o mowie nienawiści)⁵.

Szkolenia dla funkcjonariuszy Policji pozostają poza zakresem zadań powierzonych Ministerstwu Sprawiedliwości. W zakresie szkoleń dla kadr prokuratury wyjaśnienie w pkt 13.

Ad 6-8

⁴ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12404802/katalog/13172888#13172888>

⁵ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=3BB94A738B6A02E7C1258BE7004E8ED7>

Ministerstwo Sprawiedliwości obecnie nie prowadzi prac legislacyjnych zmierzających do zmian w zakresie tzw. przestępstw z nienawiści. Wskazać jednak należy, że Ministerstwo Cyfryzacji prowadzi projekt obejmujący m.in. moderowanie mowy nienawiści w Internecie i przewidujący narzędzia blokujące takie praktyki⁶.

Warto powtórzyć, że Prokurator Generalny Adam Bodnar, korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 13 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. 2024 r. poz. 390 ze zm.) wydał 5 marca 2025 roku „Wytyczne w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami”. Z kolei Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Waldemar Żurek przygotował projekt rozporządzenia w sprawie określenia jednostek organizacyjnych prokuratury właściwych do prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa motywowane uprzedzeniami (por. ad 3).

Ad 9 i 14

Pytania wykraczają poza zakres spraw, za które odpowiada Ministerstwo Sprawiedliwości. W naszej ocenie ich adresatem może być Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Ad 10, 11

Zadania wskazane w pytaniach wykraczają poza zakres spraw powierzonych Ministerstwu Sprawiedliwości.

Ad 12

Obecnie nie ma w planach przeprowadzenia analizy orzecznictwa sądowego z ostatnich 10 lat w sprawach dotyczących tzw. antypolonizmu, chrystianofobii oraz innych wskazanych w pytaniu zjawisk.

Należy podkreślić, że pojęcia wskazane w pytaniu nie występują w obowiązującym porządku prawnym jako kategorie zdefiniowane, nie stanowią odrębnych typów czynów

⁶ <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nowe-zasady-w-internecie--sprawdz-co-zmieni-dsa>

zabronionych ani nie są podstawą do prowadzenia wyodrębnionej analizy orzecznictwa. W konsekwencji brak jest podstawy prawnej do podejmowania działań odnoszących się wyłącznie do tych zagadnień.

Ministerstwo Sprawiedliwości wykonuje swoje zadania w oparciu o przepisy Konstytucji RP oraz ustaw regulujących organizację wymiaru sprawiedliwości. W tym zakresie resort:

1. Nie tworzy odrębnych zestawień ani analiz orzecznictwa czy danych statystycznych dotyczących kategorii, które nie zostały określone w ustawach jako szczególne obszary ochrony prawnej.
2. Nie opracowuje kodeksów dobrych praktyk odnoszących się do zjawisk niemających umocowania w przepisach prawa ani nieprzewidzianych w kompetencjach ministra właściwego do spraw wymiaru sprawiedliwości.
3. Koncentruje się na działaniach systemowych, takich jak usprawnianie organizacji sądów, doskonalenie przepisów prawa oraz wspieranie organów ścigania w przeciwdziałaniu wszelkim przestępstwom motywowanym nienawiścią — zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi, bez wyróżniania konkretnych grup czy ideologii.

Działania wskazane w pytaniu nie znajdują oparcia w obowiązujących regulacjach i nie wpisują się w ustawowo określony zakres zadań resortu.

Ad 13

W odniesieniu do pytania o szkolenia sędziów i prokuratorów, uprzejmie wskazuję, że jedyną centralną instytucją w Polsce odpowiedzialną za kształcenie i doskonalenie kadr sądów powszechnych i prokuratury jest Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (dalej: „KSSiP”, „Krajowa Szkoła”), stosownie do regulacji zawartej w art. 1 ust. 1 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury⁷.

⁷ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217 ze zm.), dalej: „ustawa o KSSiP”

Zadania KSSiP zostały określone w powołanej ustawie (art. 2 ustawy o KSSiP) i należy do nich m.in. szkolenie i doskonalenie zawodowe sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury w celu uzupełnienia ich specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz szkolenie i doskonalenie zawodowe referendarzy sądowych, asystentów sędziów, asystentów prokuratorów, kuratorów zawodowych oraz urzędników sądów i prokuratury w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych. Zgodnie z powołaną regulacją do zadań KSSiP nie należy szkolenie funkcjonariuszy Policji.

Szkolenia zawodowe i inne formy doskonalenia zawodowego wymienionych wyżej grup zawodowych odbywają się zgodnie z rocznym harmonogramem działalności szkoleniowej KSSiP (art. 15a ust. 1 ustawy o KSSiP). Harmonogramy działalności szkoleniowej KSSiP za poszczególne lata są dostępne w BIP/stronie internetowej Krajowej Szkoły załadcze „Harmonogramy działalności szkoleniowej”⁸.

Aktualnie, zgodnie z harmonogramem działalności szkoleniowej KSSiP na 2026 r., przewidziane jest przeprowadzenie dwóch edycji szkolenia K13/26 „Zwalczanie przestępstw motywowanych uprzedzeniami”, które skierowane jest do sędziów i asesorów sądowych orzekających w wydziałach karnych oraz asystentów sędziów orzekających w tych wydziałach, a także prokuratorów, asesorów prokuratury i asystentów prokuratorów. Potrzeba przeprowadzenia przedmiotowego szkolenia wynika ze stosowania Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej (CRED) (Dz.U. 1969 r. Nr 25, poz. 187). oraz wydania przez Prokuratora Generalnego w dniu 5 marca 2025 r. „Wytycznych w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami”. Głównymi zagadnieniami poruszonymi podczas szkolenia będą:

- przestępstwa motywowane uprzedzeniami w polskim prawie karnym;
- metodyka postępowania w sprawach o przestępstwa motywowane uprzedzeniami;
- przesłuchanie pokrzywdzonego i podejrzanego (oskarżonego);
- zabezpieczenie dowodów elektronicznych;

⁸ <https://www.kssip.gov.pl/node/5025> - dostęp z dnia 20.11.2025 r.

- ustalanie tożsamości sprawcy przestępstwa popełnionego w Internecie;
- ekspertyzy biegłych z dziedziny nauk humanistycznych;
- czynnik międzynarodowy w postępowaniach o przestępstwa motywowane uprzedzeniami;
- zasady wymiaru kary za przestępstwa motywowane uprzedzeniami;
- przegląd orzecznictwa krajowego i międzynarodowego.

Należy wyjaśnić, że wymienione szkolenia obejmują swoją tematyką działania noszące wszelkie cechy rasizmu, szowinizmu czy innych form dyskryminacji i uprzedzeń, a nie tylko przejawy antypolonizmu czy dyskryminacji religijnej. Uzupełniając jedynie należy zaznaczyć, że szkolenia w zakresie zwalczania przestępstw motywowanych uprzedzeniami czy też motywowanych nienawiścią są organizowane przez KSSiP w różnej formie corocznie nieprzerwanie od 2021 roku.

Łączę wyrazy szacunku

Cyprian Maciejewski
Dyrektor
Biuro Komunikacji i Promocji
/podpisano elektronicznie/